

Verdi »Requiem« — Opatija (13. VIII. 1973.)

U nizu priredaba opatijskog »LJETA 73«, Narodno kazalište »Ivan Zajc« uz suradnju s Pjevačkim zborom »Jeka Primorja« pripremila je Verdijev »Requiem«, koji je nedavno izveden u Katedrali u Krku, a sada u Opatiji na velikoj ljetnoj pozornici. Pred prilično ispunjenim gledalištem postava velikog zbora od preko stotinu pjevača i povećanog orkestra, djelovala je kao nagovještaj koncerta koji mnogo obećava, tim više što je i Verdijevo djelo jedno od najpoznatijih i najefektnijih u toj vrsti duhovne koncertne glazbe. Kao solisti u ovoj izvedbi nastupili su gošća iz Sarajeva Ljiljana Molnar-Talajić, sopran, Blanka Zec, alt, Viktor Bušljeta, tenor i gost iz Zagreba Franjo Petrušanec, bas, a dirigirao je Dušan Prašelj.

Uzevši u obzir činjenicu da se na velikoj opatijskoj ljetnoj pozornici daju operne predstave koje u prvom redu djeluju kao spektakl, a Verdijev »Requiem« ima također obilježje izvjesne teatralnosti, pa je zato ovo mjesto imalo donekle svoje opravdanje. Međutim, ako se dublje sagleda u bit djela, onda su ti teatralni efekti ipak periferni, a ostaje kao glavni sadržaj dubina izraza koja tipičnom melodičkom Verdijeva kasnog stvaralačkog razdoblja tumači ideje i vizije sadržane u tekstu mrtvačke mise, čemu daje općeljudske značajke. To je i razlog da taj »Requiem« u čast Alessandra Manzoniya lebdi između crkve i pozornice, te se kao takav svagdje dobro prima, iako bi mu zatvoreni crkveni ili sličan zatvoreni prostor ipak bolje pristajao. Naime, kolikogod je u ovom slučaju vizuelni dojam stvarao impozantnost, toliko su se ipak u akustičkom smislu gubile pojedine fineise onog prozračnog tkiva koje ide od eteričnih pianissima »con sordino« do zaglušnih fortissima što posebno u drugom stavku iznose strah i tjeskobu smrti. Sve su to ugođaji koji slikovito tumače stihove prastarih obrazaca u kojima dominira srednjovjekovna sekvencija »Dies irae« kao središte iz koga se neke misli još jednom ponavljaju u završnom stavku, idejno se povezujući sa svim prethodnima. Međutim, kad je od organiza-

tora bilo tako određeno da se izvedba obavi na otvorenom prostoru, ostaje nam da prikazemo što se od svega toga uspjelo ostvariti.

Pod znalačkim i temperamentnim ravnanjem Dušana Prašelja izvodilački kolektiv uložio je maksimum truda da ostvari veliki oratorijski koncert, što je u cjelini uspjelo i ostavilo na slušatelje dubok dojam. Vrhunac je svakako bio na interpretaciji Ljiljane Molnar-Talajić, koja je dominirala cijelim koncertom. Taj podatan i nosiv glas koji neusiljeno i plemenito oblikuje glazbenu frazu do savršenstva, lebdio je u prostoru kao nešto izuzetno, nešto što se rijetko čuje i usijeca se već od svog početka duboko u svijest. Njezini soli, zatim dijelovi u duetu, triju, ili kvartetu osvajali su svojom izražajnošću, da bi na kraju u stavku »Liberate me...« sintetizirani u solu sa zborom kao kulminacija izvedbe. U stavku »Agnus Dei« tamni, baršunasti glas Blanke Zec činio joj je dobru podlogu tako da je taj duet u oktavi ostao također u nezaboravnu dojamu, isto kao duet s altom u drugom stavku »Dies irae«. Blanka Zec se osim navedenog istakla u svojim solo-mjestima, ali je osobito dobro uspio trio »Lux aeterna«. Viktor Bušljeta je također glasovno raspoložen naglašavao dramske dijelove svoje dionice, dok je Franjo Petrušanec iznenađivao svojim izrazito basovskim timbrom koji je prodornošću svojih dubina kontrastirao sopranu. Zbor je bio na visini svog zadatka, dinamički izmijansiran i ritmički čvrst, a posebno je uspio kao pratnja sopranu u posljednjem stavku. Orkestar je bio izjednačen koliko god se to može na otvorenom, u nastojanju da se postigne najbolji mogući dinamički raspon. Zamjerke se mogu uputiti fanfarama koje su svoj nastup u drugom stavku počele dosta nesigurno, kao i u početnim taktovima stavka »Sanctus«. Međutim, to su bile ipak sitne mriljice, koje su se brzo zaboravile u dobrim dojmovima što ih je ostavljala izvedba u cjelini. Jer dugotrajni pljesak slušatelja bio je izraz zadovoljstva za rijetki umjetnički događaj koji je, uza sve vanjske okolnosti što smo ih naprijed naveli, bio ipak natprosječne vrijednosti.

V. F.

VIJESTI IZ INOZEMSTVA

In memoriam

P. A. Santini

17. srpnja 1972. godine iznenada je u rodnom mjestu Bibiena (Italija) preminuo talijanski crkveni glazbenik franjevac o. A. Mo Santini. Gospodin ga je pozvao jedne tihe tople ljetne noći, nedaleko od mile mu »crudo sasso« La Verne. Upravo se tih dana po posljednji put »glazbeno« oprostio od privržene i drage publike. Naime, u subotu i nedjelju (7. i 8.) srpnja 1972. g. prigodom Svečanosti dvaju svjetova (»Festival dei due mondi«), o. Santini je dao dva posljednja izvanredno uspjela koncerta na orguljama u katedrali u Spoletu i tako zapečatio svoju dugu i bogatu aktivnost koncertiste na orguljama.

Rodio se 22. rujna 1906. u Bibbieni (Toskana). Od prvih godina djetinjstva u njemu su proklijali redovničko zvanje i velika ljubav za glazbu. Jedno i drugo je za vrijeme gimnazijskih i bogoslovnih nauka pod stručnim vodstvom gajio i usavršavao. Godine 1929. je zaređen za svećenika i polazi u Rim na Papinski Institut za crkvenu glazbu. Odličnim uspjehom je diplomirao: gregorijanski koral (Ferretti), crkvenu kompoziciju (Dagnino, Dobici, Refice, Casimiri) i orgulje (Manari, Vignanelli). Radi prirodne

nadarenosti, izvanredne sposobnosti i — poslije dovršenih nauka — zrelosti odmah je (studeni 1933) imenovan izvanrednim profesorom »L'organo complementare« na Institutu, a od 1944. godine predaje i pratnju gregorijanskih napjeva i postaje redovnim profesorom. Kroz 39 godina poučavanja mo Santini je odgojio stotine i stotine crkvenih orguljaša raspršenih po čitavom svijetu — među njima i nekoliko orguljaša u našoj domovini — koji su kod njega dobili ispravne umjetničke pojmove liturgijskog sviranja. Kao prefekt studija na Institutu od 1970. godine ispoljile su se divne ljudske osobine franjevačke duše: čvrst značaj i očinsko razumijevanje za studente.

Visoko kvalificiran i kompletan crkveni glazbenik, profesor na najvišoj ustanovi crkvene glazbe, pozornost svih svratio je na sebe posebno kao koncertni majstor na orguljama. Mnogobrojnim koncertima — preko 250 — što ih je priređivao po Italiji i izvan Italije (Tanger, Maroko, Španjolska, Švicarska), znao je osvojiti i zainteresirati raznovrsno slušateljstvo. Izrazita glazbena nadarenost potpomognuta snažnom tehnikom, dubokim znanjem, umjetničkom spremnošću, jasnim smislom za stil te izvanrednim poznavanjem